

Ska vi ha generösa förmåner behövs skärpta kontroller

Kravet på läkarintyg från första sjukdagen är inget alexanderhugg för att komma till rätta med de höga sjuktalet. Men där det har tillämpats har det visat sig ha god effekt. För mig är skärpta regler att föredra framför sänkta ersättningsnivåer, även om båda åtgärderna kan behövas.

Jonas Orve är som verksamhetschef på en familjeläkarmottagning kritisk till regeringens förslag om att ge möjlighet för arbetsgivare att för individer med upprepade korttidsfrånvaro kräva läkarintyg redan från första sjukdagen (LT 32-33/2007, sidan 2262).

Jag kan förstå att han med verksamhetschefens perspektiv ser att en redan arbets-tyngd organisation åläggs ännu en uppgift, utan att hans läkarmottagning för den skull får nya resurser. Utifrån min egen erfarenhet som verksamhetschef på en barnklinik kan jag känna empati med hans frustration då det, tro mig, inte bara är familjeläkarmottagningar som har en hög arbetsbörda.

Harriet Maler (se här intill) efterlyser sänkta krav för att få utnyttja VAB-dagar för de föräldrar som har barn i åldern 12 till 16 år med kronisk sjukdom.

Sverige har en av världens friskaste befolkningar men är det OECD-land som har den högsta andelen sjukskrivna. Det skapar stora problem för

ANDERS W JONSSON barnläkare, tjänstledig överläkare; politiskt sakkunnig (c) i statsrådsberedningen

anders.jonsson@primeminister.ministry.se

samhället och svåra konsekvenser för individen. Människor som skulle kunnat bidra till produktionen sitter hemma med ett sjukintyg.

Resurser som skulle ha kunnat gå till sjukvård och till en förstärkt primärvård går till att betala människor för att vara hemma. De höga sjuktalet får därmed, tro det eller ej, konsekvenser även för Jonas Orves familjeläkarmottagning i Västerås.

Det finns andra OECD-länder – Nederländerna framhålls ofta – som har haft samma problem som Sverige och som lyckats få ner sjuktalet till rimligare nivåer. Vägen är inte enkel.

Det finns grovt sett två typer av åtgärder för att komma till rätta med höga sjuktalet. Det ena är att skärpa reglerna och det andra är att sänka ersättningsnivåerna. För mig är det förra att föredra, även om båda kan behövas.

Möjlighet att kräva läkarintyg från första dagen är inget alexanderhugg. Där emot har det visat sig ha god effekt. När rutinen infördes på Sahlgrenska Universitetssjukhuset sjönk sjukfrånvaron hos den aktuella gruppen högst väsentligt. Nackdelen med ökad arbetsbelastning

hos familjeläkaren får då vägas mot fördelen med sänkta sjuktalet.

Harriet Maler påpekar att föräldrar till barn som är 12 till 16 år med kronisk sjukdom redan idag avkrävs intyg från första dagen. Hon vill att det kravet tas bort.

Den möjligheten finns redan. Föräldrarna till kroniskt sjuka barn 12-16 år kan med stöd av ett läkarintyg kräva förhandsbesked från Försäkringskassan.

Det beviljas oftast, vilket gör att samma regler tillämpas som för barn under 12 år, dvs att intyg krävs från åttonde dagen. 14-åringen med astma kan därmed ha pappa hemma redan från första dagen utan att det krävs läkarintyg.

Det stora problemet med den generösa förmånen tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn, VAB, är det missbruk som äger rum. Skärpta regler är på gång. Ett förslag om att föräldrar ska styrka med intyg från dagis eller skola att barnet varit frånvarande för att få tillgång till förmånen har varit ute på remiss. Det behandlas för närvarande inom regeringskansliet.

Säkert kommer då lärare och dagispersonal att, i likhet med Jonas Orve, vara starkt kritiska till förslaget. De anser sig redan ha en orimlig arbetssituation, och utan kompensation kan de inte tänka sig att bli tvingade att skriva intyg. Men ska vi kunna behålla ett generöst socialförsäkringssystem krävs ändrade regler.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

Foto: Tuomas Marttila/Scampix

Även en sjuk 16-åring kan vara i behov av hjälp från förälder.

Varför är vissa föräldrar mindre betrodda för VAB?

■ Under det senaste året har det skrivits åtskilligt om svenskarnas sjukskrivningar. I Läkartidningen 26-27/2007, sidan 2007, kommenterade Anders W Jonsson regeringens förslag om läkarintyg från första dagen för vissa personer.

En grupp som alltid avkrävs intyg från första dagen är föräldrar till barn 12-16 år med kroniska sjukdomar, exempelvis astma och migrän. Även om barnen är välbehandlade kan akuta exacerbationer uppkomma.

En 13-åring med svår huvudvärk och kräkningar eller med akut andnöd behöver nog lika mycket föräldrastöd som en 10-åring med samma symtom.

Varför är föräldern i det snara fallet betrodd att ta ut VAB-ersättning utan läkarintyg från första dagen, men inte i det förra?

Missförhållandet rör en liten grupp men bör ändå påtalas, anser undertecknad.

Harriet Maler barnläkare, Stockholm